

Frygt for at Kulturhistorisk perle går til

AMTSAVISEN

7/2. 2021

Foreningen for By- og Landskabskultur i Randers er stærkt bekymret for, at forfaldet i sidebygningerne til Svaneapoteket er så fremskredet, at der er fare for nedstyrtning. Randers Kommune har reserveret penge til renoveringen, men ejeren tøver.

Ivan Freund Nielsen
Ivn@amtsavisen.dk

RANDERS: Engang var Svaneapoteket med tilhørende bygninger en staretlig perle i det randrusianske bybillede. I dag har den gamle, hvide kæmpe lagt sin storhed bag sig og vander sig nu som et svigtet levn fra gamle dage.

"For nogle af sidebygningernes vedkommende er forfaldet så fremskredet, at der nu er fare for nedstyrtning på forbi passerende".

Sådan lyder vurderingen fra Foreningen for By- og Landskabskultur, der har skrevet et brev til Slots- og Kulturstyrelsen, hvor der bliver udtrykt stærk bekymring over, at de privatejede, fredede bygninger får lov til at forfalde i en sådan grad, at fredningssværdien risikerer at bortfalde, uden at der får nogen konsekvenser for ejeren.

Uoverskueligt tab

Bekymringen beror på, at der tilsyneladende ikke har været gjort noget afgørende for at standse forfaldet de seneste 10-12 år. Hverken fra ejerens eller Slots- og Kulturstyrelsens side lyder kritikken.

Frygten går på, at bygningernes tilstand bliver så forringet, at de mister fredning, og at der derved åbnes mulighed for, at der kan gives tilladelse til nedrivning. Et uoverskueligt tab for bygningskultur i Randers Kommune, mener Foreningen for By- og Landskabskultur.

Værre og værre

Svaneapoteket er en fredet bygning, som står og forfalder, og det bliver værre og værre, og der bliver ikke gjort noget ved det. Det er sørgeligt, at det sker. Jeg ved, at Randers Kommune i flere omgange har været i kontakt med ejeren, men uden at det har givet resultat, siger Jan Nørskov Jørgensen, der er formand for Foreningen for By- og Landskabskultur i Randers Kommune.

Gårdsiden af forhuset mod Middelgade. Foto: Jan Nørskov Jørgensen

Facaden fra 1700-tallet mod Apotekerstræde har set bedre dage.

Svaneapoteket er en fredet bygning, som står og forfalder, og det bliver værre og værre, og der bliver ikke gjort noget ved det. Det er sørgeligt, at det sker.

JAN NØRSKOV JØRGENSEN, FORMAND FOR FORENINGEN FOR BY- OG LANDSKABSKULTUR

- Der er kommet tagpap på demede, og nogle af vinduerne er der kommet plader for. Men på trods af det, står sidebygningerne og er ved at falde mere eller mindre sammen efter min vurdering. Når vi har sådan et flot stykke kulturarv og så smuk en bygning, så er det da beskæmmende, at der ikke bliver gjort noget ved det.

Aldrig realiseret

Svaneapotekets forhus og sidebygningerne har været en markant del af det historiske Randers igennem mange menneskealdre. Yngst er forhuset, der blev opført på Napoleons tid i 1802, og fange-rede som amtsgård indtil omkring 1819. I 1831 tvk-

de Svaneapoteket ind og havde til huse i bygningerne indtil 2004, hvor Jens Oxlund drejede nøglen som den sidste apoteker på adressen.

I næsten ti år har der hos Randers Kommune ligget en færdig plan for en gennemgribende renovering af de historiske bygninger for enden af Torvegade. I 2012 vedtog byrådet en byfornyelsesplan, der blandt andet omhandlede Svaneapoteket og tilhørende bygninger.

Prisen for at renovere Middelgade 2 lød på 26,6 millioner kroner. Heraf skulle ejeren de 15,3 millioner. Kulturstyrelsen forventede at bidrage med 1,5 millioner, mens de resterende 9,8 millioner skulle deles ljecliet mellem stat og kommune.

Planen er bare aldrig blevet realiseret.

Løbende kontakt

- Pengene er reserveret, hvis ejeren sætter huset i stand, men det skal være et projekt, som vi kan godkende i forhold til den lovgivning, der er omkring byfornyelse. Ejeren har bare ikke haft mulighed for at sætte sådan et projekt op endnu. Vi har haft kontakt med ham løbende gennem årene for at høre, om han er kommet videre, fortæller Ane Nørholt Fogmar, arkitekt og planlægger med særlig fokus på bevarende lokalplaner i Randers Kommune.

- Jeg har selv kommunikeret med ejeren en gang årtiet

FAKTA

SVANEAPOTEKET

Svaneapotekets forhus er over 200 år gammelt. Det blev opført i 1802 og var tegnet af arkitekt Mathias Poulsen. Det østlige sidehus blev opført omkring 1700 og forhøjet i 1850. Baghuset blev opført i 1850'erne og forhøjet med en etage i 1916.

Den tidligere gård på grunden Middelvej 2 husede Randers' første apotek, Elefantapoteket, fra 1682 til 1800, hvor det blev flyttet til Torvegade 12 og fik navnet Løveapotek.

Svaneapoteket drejede nøglen om 11. februar 2004.

Apoteker Jens Oxlund nåede lige præcis at runde 27 år som ejer af apoteket i den smukke, gamle bygning i Middelvej. Han overtog forretningen 1. december 1977.

I forbindelse med lukningen gik apotekeren på pension, mens de 18 hel- og deltidssansatte måtte se sig om efter nyt arbejde.

I dag ejes bygningerne med adressen Middelvej 2 af Hornbæk Ejendoms- og Byggeselskab, Anthon Seeborg, der købte bygningerne på tvangsauktion.

Fra 2011 havde interiørbutikken Decorate Shop til huse i den fredede bygning. Men i september 2019 var det slut. Generelle samfundstendenser i folks indkøbsmønstre kombineret med, at folk i Randers helst køber til udsalgspriser, fik ejerne til at lukke butikken.

Det gamle svaneapotek har det elendigt. Især bygningerne bag. Tom Larsen bekymrer sig for, om et stykke randriansk kulturarv er ved at smulde væk.
Foto: Annelene Petersen

omkringgiggende bygninger. - Det er en stor mundfuld, men selvfølgelig vil vi gerne gå ind i forhandlingerne for at se, hvad der kan lade sig gøre. Men vi har ikke følt, at ejeren ville sælge ejendommen, så vi har ikke arbejdet videre med det, siger Karen Smed. - Hvis private selv kan stå for restaureringen, er det det bedste, men hvis de ikke kan gøre det, så træder vi gerne ind i billedet.

Kraftig tegning af trappegelænder mod Middelvej. Foto: Jan Nørskov Jørgensen

de seneste fire år, fordi vi er vi er obs på den byfornyelsesbeslutning, der er vedtaget. Hvis ejeren kan komme med et projekt, der kan godkendes, så er vi klar til at give ham pengene.

Bygningerne ejes af Hornbæk Ejendoms og Byggeselskab ved Anthon Seeborg, men han ønsker ikke at udtale sig om sagen til Randers Amtsavis.

Tagsten faldt ned

Det er Slot- og Kulturstyrelsen, der holder øje med, om ejerne af landets fredede bygninger vedligeholder den fælles kulturarv forsvarligt. For kommunerne er bygningernes vedligeholdelsesstand kun et tema, hvis den udeør

en fare for forbi passerende. Ifølge sektionsleder af Byg i Randers Kommune, Carsten Riisgaard, har der inden for de seneste år været et enkelt tilfælde, hvor kommunen måtte gribe ind i forhold til ejeren, da der faldt tagsten ned i gården ved bygningen Middelvej 6.

- Vi har kørt sagen med ejeren af komplekset, og den er udbedret til vores tilfredshed. Ellers har vi ikke selv observeret eller fået henvendelse fra andre om, at der er fare for forbi passerende, siger Carsten Riisgaard.

Et emne for fond

Fonden for Bevarelse af Gamle Bygninger i Randers Kommune har igennem tiden re-

staureret ni kulturhistoriske og æstetisk værdifulde ejendomme i den kronjyske hovedstad. Senest har fonden investeret i den faldefærdige bygning, der huser det legendariske spillested Café von Hatten.

Formand for Fonden for Bevarelse af Gamle Bygninger, tidligere byrådsmedlem for Det Konservative Folkeparti, Karen Smed, vil ikke afvise, at Svaneapoteket kunne være et emne, fonden kunne tage livtag med.

Stor mundfuld

Hun fortæller, at fonden har fået flere henvendelser fra borgere, der har spurgt, om den ikke kunne hjælpe med at redde Svaneapoteket og de

LÆS MERE
NÆSTE SIDE